

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет фізичного виховання і спорту
Кафедра медико-біологічних основ спорту та фізкультурно-спортивної реабілітації
Кафедра олімпійського та професійного спорту

ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор
Котляр Ю.В.

2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОНІТОРИНГ ФІЗИЧНОГО СТАНУ ЛЮДИНИ

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність: 017 Фізична культура і спорт
Освітньо-наукова програма: Фізична культура і спорт
Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
Ступінь вищої освіти – доктор філософії

Розробник		Сергій ГЕТМАНЦЕВ
Завідувач кафедри розробника		Сергій ГЕТМАНЦЕВ
Завідувач кафедри спеціальності		Надія ДОВГАНЬ
Гарант освітньої програми		Надія ДОВГАНЬ
Декан ФФВіС		Віталій ВЕРБИЦЬКИЙ
Завідувач відділу аспірантури		Алла УЖВА
Начальник НМВ		Євгенія ПОСТИКІНА

м. Миколаїв – 2025

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Моніторинг фізичного стану людини	
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка / А Освіта	
Спеціальність	017 Фізична культура і спорт / А7 Фізична культура і спорт	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітньо-наукова програма	Фізична культура і спорт	
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)	
Статус дисципліни	Вибіркова	
Курс навчання	2	
Навчальний рік	2025 – 2026 н.р.	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	12	-
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4 кредити / 120 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	20	-
	20	-
	80	-
Відсоток аудиторного навантаження	33 %	
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)		
Форма підсумкового контролю	Іспит	

Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Метою вивчення навчальної дисципліни «Моніторинг фізичного стану людини» є забезпечення студентів теоретичними знаннями методів вивчення і оцінки фізичного та функціонального стану осіб, які займаються фізичною культурою і спортом.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- ознайомити студентів з основними методами діагностики функціонального стану і розвитку функцій організму людини;
- ознайомити з методами визначення стану тренуваності спортсменів;
- навчити оцінювати фізичний розвиток, функціональний стан і спортивну працездатність;
- розкрити проблематику наукових досліджень, заснованих на використанні методик функціональної діагностики;

- розкрити можливості використання результатів діагностики функціональних систем організму для перевірки педагогічних гіпотез осіб, які займаються фізичною культурою і спортом.

Навчальна дисципліна складається з 4 кредитів.

Очікувані результати навчання:

РН 01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з фізичної культури і спорту та на межі галузей знань та спеціальностей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН 02. Формувати і перевіряти наукові гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень, наявні літературні дані.

РН 03. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері фізичної культури і спорту та з дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів.

РН 05. Критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у сфері фізичної культури і спорту.

РН 07. Вільно усно та письмово презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми фізичної культури і спорту українською та англійською мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних вітчизняних та закордонних наукових виданнях.

РН 10. Проводити науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти, застосовуючи інноваційні форми, засоби та технології, здійснювати наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення освітнього процесу, розробляти і викладати навчальні дисципліни з фізичної культури і спорту та з дотичних напрямів.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми студент оволодіває такими **компетентностями:**

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері фізичної культури і спорту, застосовувати методологію наукової і педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 02. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері фізичної культури і спорту на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері фізичної культури і спорту й дотичних до неї міждисциплінарних напрямів.

СК 02. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері фізичної культури і спорту, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК 03. Здатність інтегрувати знання з різних галузей, застосовувати системний підхід та враховувати правові, етичні та інші аспекти під час розв'язання комплексних проблем у сфері фізичної культури і спорту та проведення досліджень.

СК 04. Здатність використовувати сучасні наукові методи, інформаційні технології, бази даних

та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення в науковій та науково-педагогічній діяльності у сфері фізичної культури і спорту.

СК 06. Здатність здійснювати та організовувати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні біологічні закономірності росту та розвитку організму людини;
- анатоμο-фізіологічні особливості функціонування організму людини;
- особливості застосування методик оцінки фізичного стану у різних вікових групах.

вміти:

- аналізувати морфологічні та функціональні показники організму людини та виявляти їхні відхилення від нормативних значень;
- враховувати індивідуальні особливості організму людини під час здійснення контролю функціонального стану;
- використовуючи знання індивідуальних особливостей розвитку організму людини та результати медичного обстеження оцінювати рівень фізичного розвитку, фізичної підготовленості;
- на основі знань динаміки розвитку рухових якостей людини вміти визначити рівень їхнього розвитку і порівнювати цей рівень з віковими нормативами;
- конкретизувати загальні завдання навчання руховим діям у залежності від віку людини;
- визначити рівень розвитку рухових якостей осіб різного віку та порівнювати їх з належним рівнем розвитку.

Програма навчальної дисципліни

Денна форма

№ з/п	Назви розділів та тем	За формами занять, годин		
		Аудиторні		Самостійна робота
		Лекції	Групові	
1.	Тема 1. Предмет, об'єкт та методи дослідження фізичного стану людини. Завдання фізіології спорту як прикладної науки. Фізіологічна характеристика спортивних вправ.	2	2	8
2.	Тема 2. Фізіологічна характеристика станів організму, що виникають при спортивній діяльності: фізіологічна характеристика передстартових станів, розминання, впрацьовування, стійкого стану.	2	2	8
3.	Тема 3. Фізіологічна характеристика втоми. Сучасне уявлення про втому. Теорії втоми. Фази втоми. Біологічне значення втоми. Роль змін функціонального стану ЦНС в розвитку втоми.	2	2	8

4.	Тема 4. Фізіологічна характеристика процесів відновлення. Основні властивості відновлення. Особливості відновлення при м'язовій діяльності.	2	2	8
5.	Тема 5. Фізіологічні механізми формування рухових навиків і рухових якостей. Механізм формування та компоненти рухового навичку. Фазність формування і руйнування.	2	2	8
6.	Тема 6. Динамічний стереотип та екстраполяція в рухових навиках. Фізіологічні механізми сили та швидкості. Фізіологічні механізми витривалості.	2	2	8
7.	Тема 7. Фізіологічні основи спортивного тренування, показники натренованості. Фізіологічні основи натренованості. Принципи спортивного тренування.	2	2	8
8.	Тема 8. Визначення показників натренованості в стані спокою та при стандартних і граничних навантаженнях, у період відновлення. Особливості тренування дітей, жінок та людей літнього віку.	2	2	8
9.	Тема 9. Механізми адаптації до фізичних навантажень нервово-м'язового апарату, серцево-судинної і дихальної систем. Класифікація резервів організму.	2	2	8
10.	Тема 10. Фізіологічні механізми адаптації до особливих умов зовнішнього середовища. Фізіологічні особливості спортивної діяльності в умовах високої температури та вологості зовнішнього середовища.	2	2	8
Разом за семестр		20	20	80

4. Зміст освітньої компоненти

4.1. План лекційних занять (денна форма навчання)

№	Тема заняття / план
1.	Лекція 1. Дослідження фізичного стану людини. 1. Предмет, об'єкт та методи дослідження фізичного стану людини. 2. Завдання фізіології спорту як прикладної науки. 3. Фізіологічна характеристика спортивних вправ.
	2

	4. Характеристика зон потужності при циклічній роботі.	
2.	Лекція 2. Фізіологічна характеристика станів організму, що виникають при спортивній діяльності. 1. Фізіологічна характеристика передстартових станів. 2. Фізіологічна характеристика розминання. 3. Фізіологічна характеристика впрацьовування. 4. Фізіологічна характеристика стійкого стану.	2
3.	Лекція 3. Фізіологічна характеристика втоми. 1. Сучасне уявлення про втоми. 2. Теорії втоми. Фази втоми. 3. Біологічне значення втоми. 4. Роль змін функціонального стану ЦНС в розвитку втоми. 5. Роль змін функціонального стану нервово-м'язового апарату в розвитку втоми. 6. Роль змін показників вегетативних функцій в розвитку втоми. 7. Особливості розвитку втоми при напруженій м'язовій роботі різного характеру і потужності.	2
4.	Лекція 4. Фізіологічна характеристика процесів відновлення. 1. Основні властивості відновлення. 2. Особливості відновлення при м'язовій діяльності. 3. Показники відновлення працездатності. 4. Засоби та методи відновлення спортивної працездатності.	2
5.	Лекція 5. Фізіологічні механізми формування рухових навиків і рухових якостей. 1. Механізм формування та компоненти рухового навичу. 2. Фазність формування і руйнування. 3. Структура рухового навичу з позиції теорії функціональних систем П.К.Анохіна. 4. Соматичні та вегетативні компоненти рухового навичу.	2
6.	Лекція 6. Динамічний стереотип та екстраполяція в рухових навиках. 1. Фізіологічні механізми сили та швидкості. 2. Фізіологічні механізми витривалості.	2
7.	Лекція 7. Фізіологічні основи спортивного тренування, показники натренованості. 1. Фізіологічні основи натренованості. 2. Принципи спортивного тренування.	2
8.	Лекція 8. Визначення показників натренованості в стані спокою та при стандартних і граничних навантаженнях, у період відновлення. 1. Особливості тренування дітей, жінок та людей літнього віку. 2. Перетренованість та перенапруження. 3. Методи оцінки рівня натренованості. 4. Комплексність оцінки рівня натренованості.	2
9.	Лекція 9. Адаптація до фізичних навантажень та резервні можливості організму. 1. Механізми адаптації до фізичних навантажень нервово-м'язового апарату. 2. Механізми адаптації до фізичних навантажень серцево-судинної системи.	2

	3. Механізми адаптації до фізичних навантажень дихальної системи. 4. Класифікація резервів організму.	
10.	Лекція 10. Фізіологічні механізми адаптації до особливих умов зовнішнього середовища. 1. Фізіологічні особливості спортивної діяльності в умовах високої температури та вологості зовнішнього середовища. 2. Вплив пониженого атмосферного тиску (високогір'я, середньогір'я) на функціональний стан систем організму та спортивну працездатність. 3. Фізіологічні механізми адаптації до умов гіпоксії. 4. Працездатність при змінах поясно-кліматичних умов. 5. Фізіологічні особливості спортивної діяльності в умовах водного середовища.	2
	Разом за семестр	20

4.2. План групових занять (денна форма навчання)

№	Тема заняття / план	
1.	Тема 1. Комбінована тримиттєва проба Летунова Контрольні питання: 1. Поняття про дозоване фізичне навантаження і функціональні проби. Основні вимоги до проведення навантажувальних проб. 2. Одно-, дво- і тримиттєві функціональні проби серцево-судинної системи і їх коротка характеристика. 3. Основні типи реакцій серцево-судинної системи організму на дозоване фізичне навантаження. 4. Значення функціональних проб із дозованим фізичним навантаженням у практиці медико-біологічного контролю за функціональним станом організму спортсменів.	2
2.	Тема 2. Визначення адаптивних можливостей серцево-судинної системи організму після фізичних навантажень різного характеру Контрольні питання: 1. Загальні відомості про адаптивні реакції організму на фізичне навантаження. 2. Поняття про адаптивні можливості фізіологічних систем. 3. Основні показники, що характеризують рівень адаптивних можливостей серцево-судинної системи організму. 4. Особливості проведення обстеження з використанням методики визначення адаптивних можливостей серцево-судинної системи за Р.М.Баєвським. 5. Перспективи використання методики Р.М.Баєвського у практиці медико-біологічних обстежень спортсменів різної кваліфікації і спеціалізації.	2

3.	<p>Тема 3. Вивчення функціонального стану системи зовнішнього дихання після фізичних навантажень різного характеру</p> <p>Контрольні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль системи зовнішнього дихання в пристосуванні організму до фізичних навантажень. 2. Загальна характеристика основних показників системи зовнішнього дихання. 3. Основні методи визначення показників зовнішнього дихання (спірометрія, спірографія, пневмотахометрія тощо). 4. Загальна характеристика змін функціонального стану системи зовнішнього дихання при виконанні фізичних навантажень різного характеру. 	2
4.	<p>Тема 4. Визначення загальної фізичної працездатності за тестом PWC170</p> <p>Контрольні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про загальну і спеціальну фізичну працездатність. 2. Загальна характеристика основних методів визначення фізичної працездатності організму. 3. Методика проведення субмаксимальної функціональної проби PWC170. 4. Основні ознаки дозування фізичних навантажень у субмаксимальних тестах PWC170 5. Способи дозування потужності фізичних навантажень при використанні спеціальної сходинок. 6. Значення функціональної субмаксимальної проби PWC170 при медико-біологічному контролі загального функціонального стану організму спортсменів. 7. Розміри аPWC170 і вPWC170 у здорових нетренованих людей і спортсменів різної спеціалізації та кваліфікації. 	2
5.	<p>Тема 5. Оцінка рівня фізичного стану організму за бальною системою контролю «КОНТРЕКС-2»</p> <p>Контрольні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке система «КОНТРЕКС-2»? 2. Показники яких фізіологічних систем покладено в основу дослідження за системою «КОНТРЕКС-2» ? 3. Що таке сила, витривалість, швидкість, гнучкість? 4. Які ще існують експрес-методики визначення фізичного стану організму? 	2
6.	<p>Тема 6. Визначення фізіологічного стану кардіореспіраторної системи під час фізичного навантаження</p> <p>Контрольні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Як відрізняється показник ЧСС у тренуваних і нетренованих людей? Чому? 2. Які чинники впливають на величину ЧСС? 3. Як змінюється значення ЧСС при збільшенні фізичного навантаження? 4. Яка різниця між індексом Руф'є та індексом Руф'є-Діксона? 5. Що таке життєва ємність легень і з чого вона складається? 6. Яке значення має тренування дихальних м'язів? 7. Як відбувається саморегуляція дихальних рухів? 8. Чому тест Скибінської називається комбінованим? 	2
7.	<p>Тема 7. Зміна кровообігу і дихання після вправ максимальної</p>	

	інтенсивності Контрольні питання: 1. Чим характеризуються вправи максимальної інтенсивності? 2. Як і чому змінюється кровообіг після бігу максимальної інтенсивності? 3. Як змінюються дихання і кисневий режим організму під час рухів максимальної інтенсивності? 4. Що є причиною втоми організму в процесі швидкісного бігу? 5. Які особливості відновного періоду після швидкісного бігу? 6. Що таке гравітаційний шок і як йому запобігти?	2
8.	Тема 8. Зміна кровообігу і дихання під час вправ субмаксимальної інтенсивності Контрольні питання: 1. Охарактеризуйте фізичні вправи за циклічністю їх виконання. 2. Які різновиди циклічних вправ існують? 3. Що являється основним енергетичним джерелом для виконання вправ з максимальною, субмаксимальною потужністю?	2
9.	Тема 9. Вплив різних фаз дихання на результативність власне силових і швидкісно-силових вправ Контрольні питання: 1. Охарактеризуйте вправи силового, швидкісного, та швидкісно-силового характеру. 2. Від яких факторів залежить прояв максимальної потужності виконання фізичної вправи? 3. Які основні фізіологічні зміни відбуваються під час вправ силового та швидкісного характеру?	2
10.	Тема 10. Визначення індексу максимального споживання кисню (МСК) Контрольні питання: 1. Що таке МСК? 2. Яким чином можна вимірювати МСК? 3. Обґрунтуйте з фізіологічної точки зору, чому саме МСК є основним показником роботи кардіореспіраторної системи? 4. Що таке номограма і як нею користуватися?	2
Разом за семестр		20

Завдання для самостійної роботи

Обсяг самостійної роботи для здобувачів денної форми навчання становить 80 годин.

Вказівки та пояснення до виконання завдань на самостійну роботу.

1. Самостійне опрацювання додаткових інформаційних джерел здійснюється відповідно до переліку, наведеному у цій програмі.
2. Самостійна робота з літературою та електронними джерелами має знайти відображення в конспекті з курсу і в результаті підготовки до практичних робіт та іспиту.

5. Розподіл балів

5.1. Розподіл балів для здобувачів денної форми навчання

Система накопичення балів з освітньої компоненти “ Моніторинг фізичного стану людини ” для здобувачів денної форми навчання

Види роботи	Бали
Практичні роботи	10 x 6 балів = 60 балів
Всього: мах 60 балів	
Іспит: мах 40 балів	
Мах 100 балів	

Критерії оцінювання практичних робіт

6 балів – практична робота виконана у зазначений термін (за розкладом), у повному обсязі, без помилок, здобувач вищої освіти демонструє вміння на підставі аналізу літератури, а також узагальнення практики і сучасних наукових досліджень, робити аналітичні висновки з проблем тематичного завдання.

5 балів – практична робота виконана у повному обсязі без помилок.

4 бали – практична робота виконана у повному обсязі, але містить ряд помилок.

3 бали – практична робота виконана у неповному обсязі, але правильно або у повному обсязі, при наявності значних помилок

2 бали – практична робота виконана, але неправильно.

0 балів – практична робота не виконана.

Зразок “0” варіанту білету на іспит

Чорноморський Національний університет імені Петра Могили
Факультет фізичного виховання та спорту

Кафедра медико-біологічних основ спорту та фізкультурно-спортивної реабілітації

Освітня компонента “ Моніторинг фізичного стану людини ”.

Освітньо-кваліфікаційний рівень - третій (освітньо-науковий)

Освітньо-наукова програма – Фізична культура і спорт

Спеціальність – 017 Фізична культура і спорт / А7 Фізична культура і спорт

ІСПИТОВИЙ БІЛЕТ № 0

1. Характеристика зон потужності при циклічній роботі.
2. Засоби та методи відновлення спортивної працездатності.
3. Фізіологічні механізми адаптації до умов гіпоксії.

Затверджено на засіданні кафедри медико-біологічних основ спорту та фізкультурно-спортивної реабілітації

Протокол № __ від “ __ ” _____ 2025 р.

Екзаменатор

доцент Сергій Гетманцев

Перелік іспитових питань

1. Предмет, об'єкт та методи дослідження фізичного стану людини. Завдання фізіології спорту як прикладної науки.
2. Фізіологічна характеристика спортивних вправ.
3. Характеристика зон потужності при циклічній роботі.
4. Фізіологічна характеристика станів організму, що виникають при спортивній діяльності: передстартових станів, розминання, впрацювання, стійкого стану.
5. Фізіологічна характеристика втоми. Сучасне уявлення про втому.
6. Теорії втоми. Фази втоми. Біологічне значення втоми. Роль змін функціонального стану ЦНС в розвитку втоми.
7. Роль змін функціонального стану нервово-м'язового апарату в розвитку втоми.
8. Роль змін показників вегетативних функцій в розвитку втоми. Особливості розвитку втоми при напруженій м'язовій роботі різного характеру і потужності.
9. Основні властивості відновлення. Особливості відновлення при м'язовій діяльності.
10. Показники відновлення працездатності.
11. Засоби та методи відновлення спортивної працездатності.
12. Фізіологічні механізми формування рухових навиків і рухових якостей.
13. Механізм формування та компоненти рухового навичу. Фазність формування і руйнування.
14. Структура рухового навичу з позиції теорії функціональних систем П.К.Анохіна.
15. Соматичні та вегетативні компоненти рухового навичу.
16. Динамічний стереотип та екстраполяція в рухових навичках.
17. Фізіологічні механізми сили та швидкості.
18. Фізіологічні механізми витривалості.
19. Фізіологічні основи спортивного тренування, показники натренованості.
20. Фізіологічні основи натренованості. Принципи спортивного тренування.
21. Визначення показників натренованості в стані спокою та при стандартних і граничних навантаженнях, у період відновлення.
22. Особливості тренування дітей, жінок та людей літнього віку.
23. Перетренованість та перенапруження. Методи оцінки рівня натренованості. Комплексність оцінки рівня натренованості.
24. Механізми адаптації до фізичних навантажень нервово-м'язового апарату.
25. Механізми адаптації до фізичних навантажень серцево-судинної системи.
26. Механізми адаптації до фізичних навантажень дихальної системи. Класифікація резервів організму.

27. Фізіологічні особливості спортивної діяльності в умовах високої температури та вологості зовнішнього середовища.
28. Вплив пониженого атмосферного тиску (високогір'я, середньогір'я) на функціональний стан систем організму та спортивну працездатність.
29. Фізіологічні механізми адаптації до умов гіпоксії.
30. Працездатність при змінах поясно-кліматичних умов. Фізіологічні особливості спортивної діяльності в умовах водного середовища.

За повну розгорнуту відповідь на іспиті за 1 питання студент отримує 10 балів, за 2 та 3 питання по 15 балів:

8-10 балів: глибоке засвоєння програмного матеріалу; повна відповідь на питання;

5-7 балів: повне засвоєння програмного матеріалу і вміння орієнтуватися в новому; змістовні відповіді на запитання;

3-4 балів: часткове, неповне висвітлення змісту питання; неточність при відповіді; є розуміння основних положень матеріалу.

0-2 бали: за не опанування значної частини програмного матеріалу; незнання теорії основних питань і термінів;

11-15 балів: глибоке засвоєння програмного матеріалу; повна відповідь на питання;

7-10 балів: повне засвоєння програмного матеріалу і вміння орієнтуватися в новому; змістовні відповіді на запитання;

4-6 балів: часткове, неповне висвітлення змісту питання; неточність при відповіді; є розуміння основних положень матеріалу.

0-3 бали: за не опанування значної частини програмного матеріалу; незнання теорії основних питань і термінів;

Максимальна кількість балів за іспит становить 40 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75 - 81	C	задовільно	
67-74	D		
60-66	E	незадовільно	не зараховано
35-59	FX		
1-34	F		

Критерії оцінювання. Контроль успішності здобувача вищої освіти здійснюється з використанням методів і засобів, що визначенні в ЧНУ ім. П. Могили. Академічні успіхи здобувача вищої освіти оцінюються за шкалою, яка застосована в ЧНУ імені Петра Могили з переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS.

Відмінно А - Здобувач має глибокі міцні і системні знання з усього теоретичного курсу, може чітко сформулювати дефініції, використовуючи спеціальну термінологію, володіє понятійним апаратом, знає основні проблеми у галузі фізіології людини. Вміє творчо застосувати здобуті практичні вміння і навички при аналізі основних питань курсу та використовує їх під час відповіді.

Добре В - Здобувач має глибокі міцні ґрунтовні знання, використовує практичні навички, але може допустити неточності в формулюванні, незначні помилки в наведених прикладах.

Добре С - Здобувач знає програмний матеріал у повному обсязі, але не вміє поєднувати теоретичні і практичні аспекти фізіології людини. Відповідь його повна, логічна, але з деякими неточностями.

Задовільно D - Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння необхідності поєднання теорії і практики фізіології людини, але допускає неточності в термінології, відповіді неповні, серед яких є значна кількість суттєвих.

Задовільно Е - Здобувач має базовий рівень знань, володіє необхідними вміннями та практичними навичками для вирішення стандартних завдань фізіології людини; виявляє розуміння лише основних положень навчального матеріалу; здатний, з помилками та з додатковими питаннями, сформулювати визначення понять та категорій.

Незадовільно FХ - Здобувач мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; слабо орієнтується в поняттях, визначеннях, не пов'язує теорію і практику фізіології людини в єдину структуру.

Незадовільно F - Здобувач не володіє необхідними знаннями, вміннями, навичками та науковими термінами, не використовує практичні вміння і навички, демонструє низький рівень теоретико-методичних знань та умінь.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно за володіння на високому рівні знаннями навчального матеріалу, аргументоване використання їх у різних ситуаціях. Студент має системні глибокі знання з навчальної дисципліни, усвідомлено використовує їх на практиці. Практичні завдання виконує безпомилково, використовуючи різні джерела інформації.

Студенту виставляється дуже добре за глибокі знання навчального матеріалу, використання їх в своїй практичній діяльності. Практичні завдання виконує без помилок.

Студенту виставляється добре за достатні знання, він застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях. Відповідь його логічна, хоч і має неточності. Практичні завдання виконує з незначними помилками, чітко відповідає на поставлені питання.

Студенту виставляється достатньо за відтворення основного навчального матеріалу, здатність з помилками дати визначення основним положенням навчальної дисципліни. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. Практичні завдання виконує з незначними помилками.

Студенту виставляється мінімальний задовільно за відтворення частини навчального матеріалу, нечітке уявлення про предмет. Виконує практичні завдання з суттєвими помилками.

6. Рекомендована література

Основна література

1. Фізіологія: підручники для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / В. Г. Шевчук [та ін.] ; за ред. В. Г. Шевчука. - Вид. 4-те. - Вінниця : Нова кн., 2018. - 447 с.

2. Фізіологія. Короткий курс : навч. посіб. для мед. і фармац. ВНЗ / за ред. : В. М. Мороза, М. В. Йолтухівського. - 2-ге вид., допов. і переробл. - Вінниця: Нова Кн., 2019. - 390 с.
3. Фізіологія людини: підручник / В. І. Філімонов. — 4-е видання. – Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2021. – 488 с.
4. Фізіологія : навчально-методичний посібник до практичних занять та самостійної роботи. Гжегоцький М. Р. та ін. - Вінниця: Нова Кн., 2019. – 464 с.
5. Фізіологія людини : Підручник / за ред. С.М.Білаша. – Олді плюс, 2024. – 508 с.
6. Посібник з фізіології /За ред. В.Г.Шевчука.- Вінниця; Нова книга, 2019.- 576 с.
7. Фізіологія. Навчальний посібник до практичних занять і самостійної роботи студентів. У 2-х томах. Т. 1. / за ред. І.М.Карвацького. – Нова книга, 2021. – 296 с.
8. Фізіологія. Навчальний посібник до практичних занять і самостійної роботи студентів. У 2-х томах. Т. 2. / за ред. І.М.Карвацького. – Нова книга, 2023. – 424 с.
9. Форняк, Н. М. Фізіологія людини і тварини: навчальний посібник / Н. М. Форняк. — Рівне : [б. в.], 2000. — 132 с.
10. Ілюха, В.О. Фізіологія людини і тварин: лабораторний практикум / В.О. Ілюха, О.Д. Андрієнко, Л.М. Ілюха ; Уманський ДПУ ім. П. Тичини. — Черкаси : Сан, 2005. — 208 с.
11. Плахтій, П. Д. Фізіологія людини і тварин. Фізіологія м'язів і м'язової діяльності / П.Д. Плахтій, Т. В. Коваль, Л. С. Соколенко; МОНУ, Кам'янець-Подільський НУ ім. І. Огієнка; Подільський ДАТУ; Уманський ДПУ ім. П. Тичини. — Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький О, А., 2011. — 164 с.
12. Фізіологія людини: методичний посібник до лабораторних занять із курсу / Є. О. Яремко, Л. С. Вовканич, Д. І. Бергтраум, З. І. Коритко; Львівський ДУФК. — Львів : СПОЛОМ, 2008. — 184 с.
13. Лук'янцева, Г. В. Фізіологія людини: навчальний посібник для самостійної роботи студ. з індивідуальним графіком навчання та заочної форми навчання / Г. В. Лук'янцева. — Київ : Олімпійська література, 2014. — 184 с.
14. Філімонов, В. І. Фізіологія людини: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів I-III рівнів акредитації / В. І. Філімонов. — 2-ге вид., випр. — Київ : ВСВ "Медицина", 2013. — 488 с.
15. Ровний А. С., Ільїн В. М., Лізогуб В. С., Ровна О.О. Фізіологія спортивної діяльності. Підручник, Харків, ХНАДУ. - 2015. – 556 с.
16. Ровний А.С., Язловецький В.С. Фізіологія спорту. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту. – Кіровоград - 2005. – 208 с.
17. Ровний В.А., Ровна О.О. Фізіологія спорту. Учбово-методичний посібник. – Харків.: ХДАФК, 2008. – 91 с.
18. Сергієнко Л.П. Психомоторика: контроль та оцінка розвитку. Навчальний посібник /Л.П. Сергієнко, Н.Г.Чекмарьова, В.А. Хаджинов. – Харків: «ОВС», 2012. – 270 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://human-physiology.ru>
2. <http://physiology.org.ua>
3. http://nmu-s.net/load/normalnaja_fiziologija/14